

Länstyrelsen
i Jönköpings län

Bevarandeplan för Natura 2000-område

Föråsen

- Områdeskod
SE0310344

- Bevarandeplanen
reviderad/fastställd
2016-12-12
2005-12-13

- Beteckning
0600-40-0344

Bakgrund

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut Natura 2000-områden. Genom utpekandet åtar sig länderna att naturmiljöerna och arterna i varje område långsiktigt ska bevaras. Natura 2000-nätverket är viktigt i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I de båda direktiven listas särskilt värdefulla naturmiljöer och arter.

Bevarandeplan

Bevarandeplanen beskriver området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturmiljöer och arter som ska vara i gynnsamt bevarandetilstånd. Även vad som kan påverka Natura 2000-området negativt, behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, liksom uppföljning beskrivs också. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen och kan revideras när ny kunskap tillkommer eller om omständigheterna i eller utanför området ändras.

Lagstiftning

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kapitlet 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Tillstånd krävs inte för de åtgärder som behövs för skötseln av naturmiljöerna i området. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument utan ett underlag för prövningar av eventuella åtgärder i Natura 2000-området.

Kontakt

Vid frågor om Natura 2000 kontakta Länsstyrelsen:

- Telefon växel: 010-22 36 000
- E-post: jonkoping@lansstyrelsen.se

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0310344 Föråsen

Kommun: Eksjö

Områdets totala areal: 8,8 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-12-12

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2005-12-13

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

4030 - Torra hedar

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

6510 - Slätterängar i låglandet

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000 är att säkerställa den långsiktiga överlevnaden för Europas mest värdefulla och hotade naturtyper och arter. I varje enskilt Natura 2000-område är syftet att prioriterade naturtyper och arter bevaras så att området på bästa sätt bidrar till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

I Natura 2000-området Föråsen är de prioriterade bevarandevärdena de öppna slätter- och betesmarkerna med dess artrika flora.

Motivering: Området har mycket höga värden knutna till slättermark och de olika typerna av betesmark (silikatgräsmarker, fuktängar, torra hedar). Slättermark har stor betydelse för hotade artgrupper såsom slättergynnade kärlväxter, fjärilar och vildbin, t.ex. finns den starkt hotade växten tidig fältgentiana här. Silikatgräsmark är en prioriterad naturtyp inom EU och ett hotat markslag även inom landet. Hävdade fuktängar är viktiga för artrikedomen av t.ex. fjärilar, fåglar och vildbin. Inslaget av torra hedar bidrar med en ökad diversitet av naturtyper vilket är viktigt

för den biologiska mångfalden inom Natura 2000-området.

Prioriterade åtgärder: Årlig fagning, slåtter och höbärgning på slåttermark. Årligt bete på betesmark. Röjning av sly vid behov. Restaurering av igenvuxna betesmarker.

Beskrivning av området

Föråsen ligger i det kuperade och barrskogsdominerade landskapet norr om Försjön. Betesmarkerna runt gården har höga floravärden tack vare lång hävdkontinuitet. En mindre del hävdas med lieslätter och där växer t.ex. ängsskallra, fältgentiana och svinrot. Betesmarkerna ligger på torra till fuktiga marker och har även de en artrik flora. Växter som förekommer är bland annat sommarfibbla, ängsvädd, slåttergubbe, smörbollor, jungfrulin och svinrot. Delar av hagarna vid gården har tidigare varit betydligt öppnare än de är idag, men har vuxit igen på grund av minskande betetryck. Igenväxningen leder till att hela områdets naturvärden minskar.

Runt betesmarker, ängar och småskaliga åkrar löper fortfarande äldre trögärdesgårdar, och bebyggelsen på gården är ålderdomlig, även om ett par nybyggda hus tillkommit i närområdet.

Vad kan påverka negativt

Det största hotet mot området är den tilltagande igenväxningen i de tidigare öppna hagarna. Igenväxningen leder till allt sämre förutsättningar för den ljusälskande flora som gör markerna vid Föråsen unika.

Generella hot som riskerar att försämra mångfalden av arter och strukturer i området kan t.ex. vara:

- Försämring eller förlust av grässvål t.ex. på grund av vildsvinsböck.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar
- Vattenburna föroreningar
- Utebliven eller otillräcklig/olämplig skötsel.
- Avverkning av äldre träd eller buskar med höga naturvärden
- Igenväxning kring äldre träd eller buskar av ljuskrävande arter, främst ek. Även äldre hamlade träd kan vara känsliga för beskuggning/konkurrens.
- Spridning av växtnäringssämnen eller bekämpningsmedel. Även tillskottsutfodring eller sambete med gödslade betesmarker eller vall på åkermark kan indirekt innebära tillförsel av näringsämnen.
- Användning av avmaskningsmedel som är negativt för den dynglevande skalbaggsfaunan.
- Markexploatering eller annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande område, t ex skogsplantering, dikning, täktverksamhet eller samhällsbyggande i olika former.
- Inplantering/sådd av arter annat än i naturvårdssyfte.
- Körning med tunga fordon vid olämpligt väglag, eller annan verksamhet som orsakar bestående markskador.
- Anläggande av längre eller kortare upplag eller dumpning av avfall, jord, sten, grus foder etc.

Generella texter kring vad som påverkar naturtyper och arter negativt finns även i Naturvårdsverkets naturtyps- och arts specifika vägledningar.

Bevarandeåtgärder

Vid behov tecknande av skötselavtal/miljöstödsavtal.

Aktuella skötselåtgärder är årlig fagning, slåtter och höbärgning på ängsmark samt årligt bete på betesmark. Restaurering av igenväxande betesmarker, slyröjning vid behov, stängselunderhåll.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**4030 - Torra hedar**

Areal: 0,31 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I områdets nordöstra finns en yta som är klassad som torra hedar. Ytan ligger norr om en åkervall och kunde efter röjningsinsatser föras till naturtypen år 2009. I dagsläget hotas markens naturvärden av ett för svagt betetryck.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

De torra hedarna ska vara präglade av en lång beteskontinuitet, ibland i kombination med återkommande bränningar och ha en naturlig näringsstatus. Naturtypen ska vara öppen, men ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets biologiska mångfald och får förekomma. Betetrycket ska vara tillräckligt för att främja en arttypisk, lågvuxen flora av smalbladiga gräs och ris. Typiska arter för naturtypen som t.ex. fårsvingel, stagg och ljung ska vara vanligt förekommande. Arealen torra hedar ska vara minst 0,3 hektar.

Bevarandetillstånd

Måttligt eller svagt bevarandetillstånd: Naturtypen riskerar att snart förlora viktiga strukturer och funktioner på grund av den svaga hävden. Förutsättningarna för att bevara naturtypens värden på lång sikt är svaga.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

De torra-friska delarna av gårdens betesmarker har förts till naturtypen silikatgräsmarker. Stora delar av de betesmarker som idag hävdas mycket svagt hör också till denna typ, och har goda förutsättningar att återfå sin tidigare artrikedom om igenväxningsvegetation röjs bort och beteshävderna förstärks.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Silikatgräsmarkerna ska vara artrika, präglade av en lång hävdkontinuitet och ha en naturlig näringsstatus. Naturtypen ska hållas öppen, ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt området artmångfald och får förekomma. Betestrycket ska vara tillräckligt för att främja den biologiska mångfalden, framförallt i form av ängs- och betesmarksarter. Typiska arter för naturtypen som t.ex. jungfrulin, bockrot och prästkrage ska vara vanligt förekommande. Typiska insektsarter av t.ex. fjärilar och spillningslevande bladhorningar ska bibehållas eller öka i frekvens och utbredning. Arealen silikatgräsmarker ska vara minst 2 hektar.

Bevarandetillstånd

Måttligt eller svagt bevarandetillstånd: Naturtypen saknar flera viktiga strukturer och funktioner, och det krävs betydande insatser för att återskapa dem, eller naturtypen riskerar att snart förlora viktiga strukturer och funktioner. Förutsättningarna för att bevara naturtypens värden på lång sikt är svaga på grund av att stora delar av betesmarkerna vid gården är svagt hävdade och håller på att växa igen.

6410 - Fuktängar

Areal: 0,46 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett par fuktsråk löper genom området, och utmed dem finns artrika fuktängar med en rik flora. Hirsstarr och ängsvädd är exempel på arter som är funna här.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Fuktängarna ska ha präglats av en lång beteskontinuitet och ligga på fuktig-blöt mark med naturlig hydrologi. Naturtypen ska vara öppen, men ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets biologiska mångfald och får förekomma. Hävdtrycket ska vara tillräckligt för att främja en hög artrikedom inom flera artgrupper, t.ex. fjärilar, bin, fåglar och kärlväxter. Typiska arter för naturtypen som t.ex. gökblomster, hirsstarr och sumpmåra ska vara vanligt förekommande. Arealen fuktäng ska vara minst 0,4 hektar.

Bevarandetillstånd

Måttligt eller svagt bevarandetillstånd: Naturtypen saknar flera viktiga strukturer och funktioner, och det krävs betydande insatser för att återskapa dem, eller naturtypen riskerar att snart förlora viktiga strukturer och funktioner. Förutsättningarna för att bevara naturtypens värden på lång sikt är svaga på grund av att stora delar av betesmarkerna vid gården är svagt hävdade och håller på att växa igen.

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 0,64 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Till denna naturtyp hör gårdens mycket välskötta slätterängar. I floran finns arter som tidigblommande fältgentiana, darrgräs, slättergubbe och smörbollor.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Slätterängar i låglandet ska vara artrika, präglade av en lång kontinuitet av slätterängsskötsel och ha en naturlig näringsstatus. Naturtypen ska vara öppen, men ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets biologiska mångfald och får förekomma. Slättermarkernas höga värde för många hotade artgrupper, som t.ex. slättergynnade kärlväxter, fjärilar och vildbin, ska främjas och bevaras genom årlig hävd och lämplig skötsel. Typiska arter för naturtypen som t.ex. prästkrage, hirsstarr och slätterfibbla ska vara vanligt förekommande. Förekomsten av de rödlisade arterna fältgentiana och smalsprötad bastardsvärmare ska vara stabil eller öka. Arealen slätterängar i låglandet ska minst vara 0,6 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd: Naturtypen är välbevarad, och har god eller mycket god förekomst av viktiga strukturer och funktioner. Förutsättningarna är goda för att bevara typen på lång sikt.

Dokumentation

Länsstyrelsen i Jönköpings län 1989, Ängs- och hagmarker i Eksjö kommun, länsstyrelsens meddelande 1989:1

Uppgifter från ängs- och betesinventeringen, databas Jordbruksverket

Uppgifter från länsstyrelsens hotartsregister

Ekonomisk karta från 1950 talet

Modernt ortofoto

Bilagor

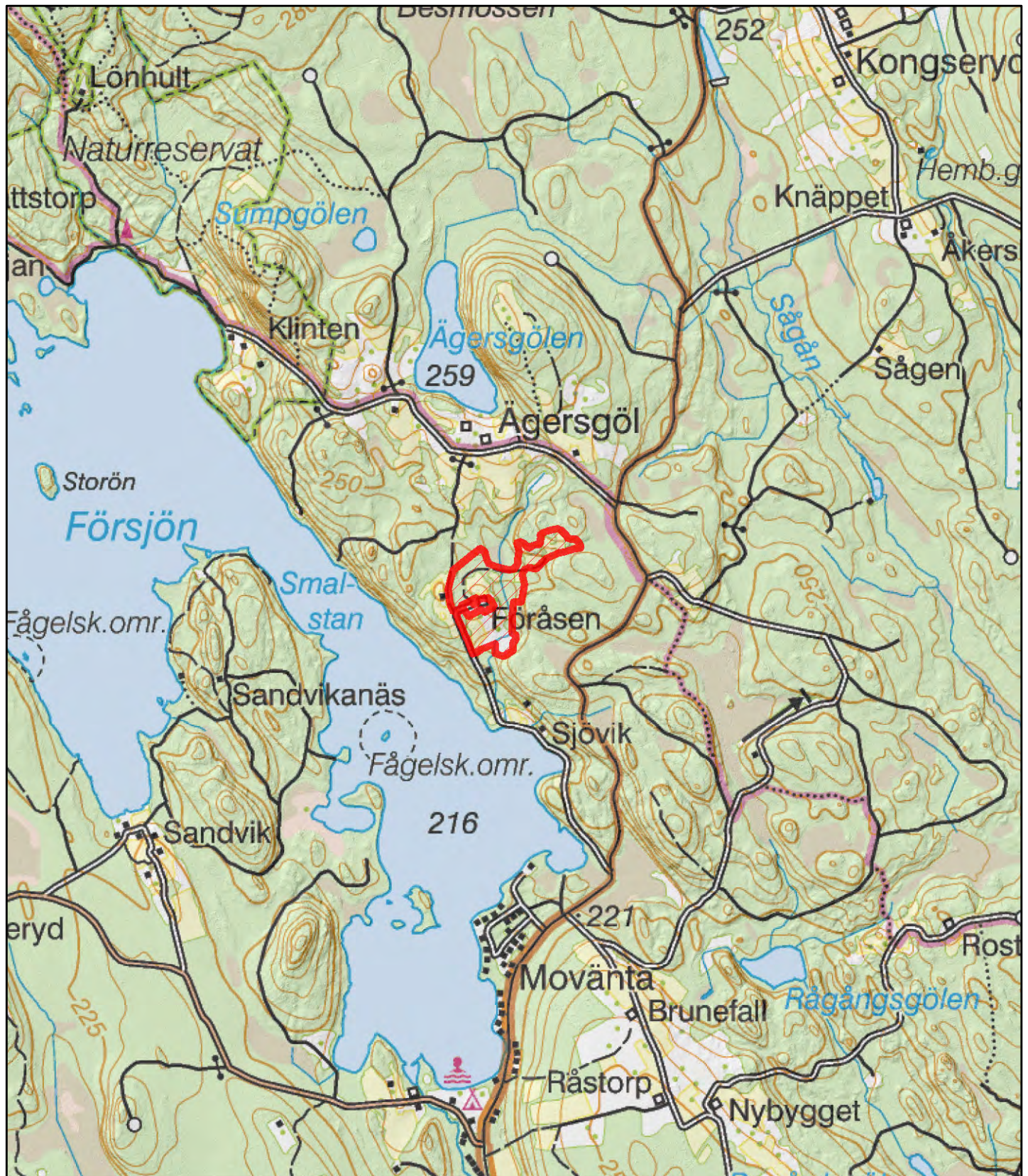
Kartbilaga (översiktskarta och naturtypskarta).

Natura 2000-område

Föråsen

(SE0310344)

Bilaga
översiktskarta

1:20 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Natura 2000-område

Föråsen

Natura 2000-område

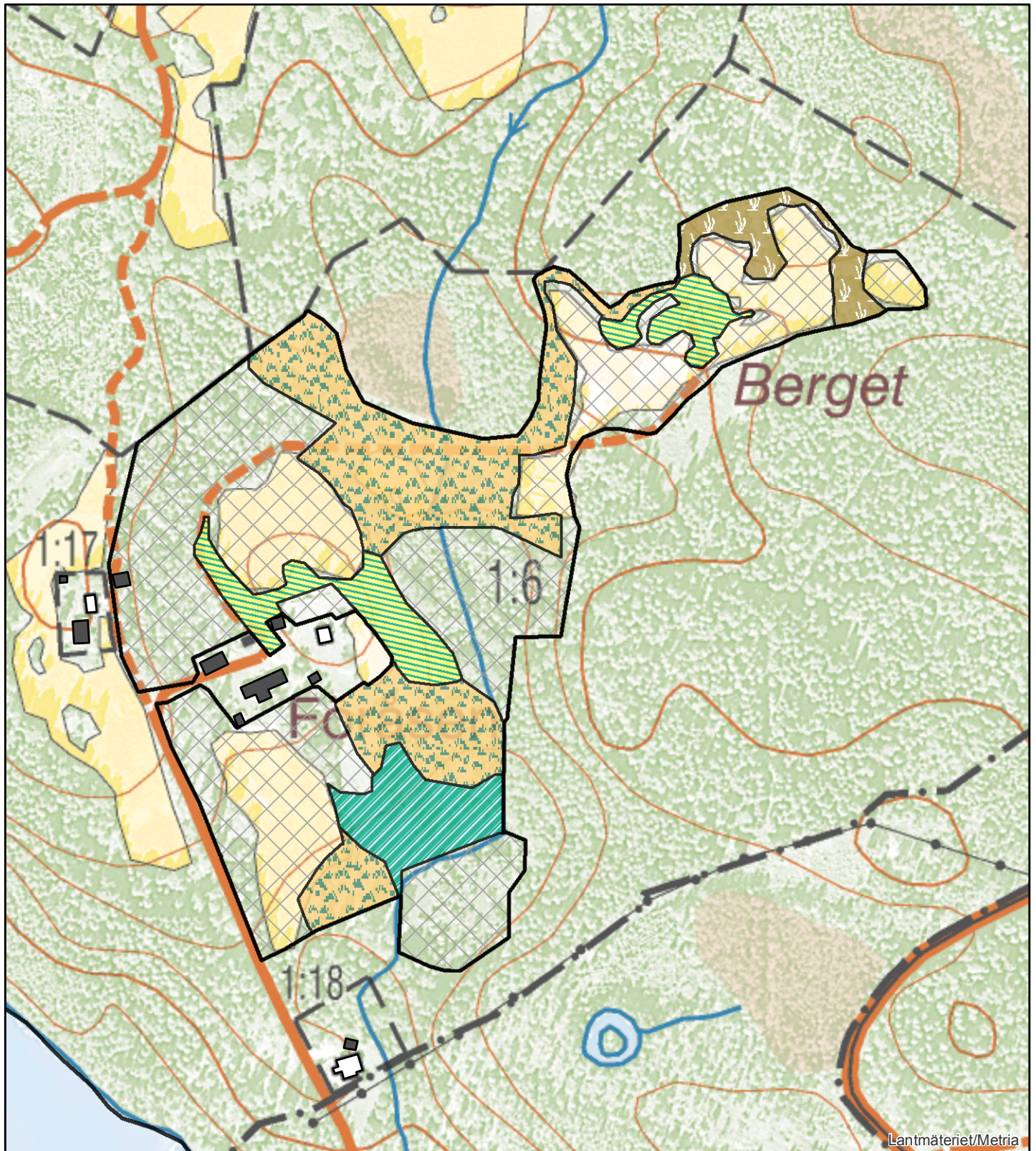
Föråsen

(SE0310344)

Bilaga
naturtypskarta

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Naturtyper

	Torra hedar (4030)		Ej Natura 2000-habitat
	Silikatgräsmarker (6270)		
	Fuktängar (6410)		
	Slätterängar (6510)		

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

0 30 60 90Meter

